

comparar amb molsa. D'altra banda hi havia l'obstacle fonètic del diftong de *moiss-*, que Blondheim mateix posa de relleu, citant-ne testimonis arcaics en francès mateix: *moisserun* en el francoprovençal arcaic (S. XI) del *Girart de Roussillon* (O, v. 1096) com a nom de l'«agari», *moisseron* en la *Hist. de Guill. le Maréchal* i en un text de 1389 registrat pel Du C.; el testimoni més antic en llengua francesa que va poder trobar Godfroy, c. l'a. 1200, està escrit *meisseron* amb diftong (ultracorrecció arcaitzant de *moisseron*); O. Bloch (*Le-xique des Vosges*, 25) també va posar de relleu les formes com *misseron* < *mouiss-* de Lorena i els Vosges. Salta, doncs, a la vista que cal partir de *moiss-* pertot, i que l'única intervenció que aquí ha tingut la molsa és per etimologia popular, causant de la forma, alterada, del fr. mod. *mousseron*, i que ja havia actuat una vegada en aquell hapax manuscrit del S. XI.

Però si no és derivat del nom de la molsa, ni és mot d'arrel llatina, preguntant-me jo el 1928 d'on podia venir, pensava en l'article MUSTEUS del REW, mot al qual s'atribuïa llavors una àmplia progenie romànica de mots que haurien de significar humitat o cosa mullada: després s'ha vist que aquesta família romànica MUSTEUS s'esvania en la major part, que tot el grup de MOIX, oc. *mois* etc., venia d'una altra banda (les excepcions que resten, veg. MOIXA, MOIXAL, tenen caràcter especialíssim, ben a part), i sobretot, el *moixernó* no és humit sinó precisament més que eixut.

Com a guia teníem la formació sufixal. Hi havia dos sufixos divergents -ERN- i -ARI-. També aquí Wartburg vol aclarir els ulls, despatxant el tipus *moixernó*, *müšernún* etc., «cavalièrment», sense explicar-se, com qui trepitja caliu, amb la buïda fórmula «umbildung». És evident que un tipus com a tots els llenguatges rom. dels dos vessants de l'arcaica ciutatella pirinenca, ha de ser antiquíssim, tan antic com l'altre. Ara bé els sufixos amb -RN- no són llatins (els casos excepcionals com *hibernus*, *diurnus* resulten d'una síncope tardana i merament llatina de *gheimerinós* etc.), però són molt productius en llengües indoeuropees de substrat, i molt divulgats com a cèltics. Seria -ERN-, car sembla que hem de descartar -ORN- i -ARN- com a alteracions locals.¹

Ens consta certament que en l'Antiguitat cèltica, i en els celtismes romànics, hi ha exemples de -ARN- i de -URN-, però els de -ERN- (*Lauterna*, *Daliterni*, *Arverni*, *Ugerno*, *tigerno*, *Locerna*) s'hi troben en massa (Holder I, 1465; II, 1199; *BirNfg.* VIII, 222, n. 82; 207, n. 30; DCEC, GALERNA etc.). D'altra banda hem vist *moixernera*, pertot, tan arrelat almenys com *moixernó*; i no solament cat., perquè a la V. d'Àran també m'ensenyaren *mišarnüeres* (només que aquí la caiguda gascona de -N- intervocàlica facilità un re-enllaçament més estret amb *mišarnún*) i en l'Aude ho tenim en una forma tan primitiva com la catalana, car hi ha una muntanya dita, en fr., *Moussarnières* en el País de Sault (Sabarthès, *DicTTop.*). I el fet és que en aquest col·lectiu tenim el *moissern-* originari sense l'afegit en -ON.

Com que també tenim -ARI- en formacions substrati-

ques, i les sufixacions en -AR- i en -IO- són tan freqüents en cèltic i en tot l'indoeuropeu, ja aquesta doble i paral·lela formació MUKS-ERN-/MUKS-ARI- és per si sola un robust indicatiu d'indoeuropeisme, potser cèltic. D'altra banda si hi poso -KS- és perquè en una combinació així seria difícil de pensar en l'única alternativa possible de -KS- o sigui -SSI- (¿com s'hauria arribat llavors a estructures i seqüències tan complicades i inestables com *mussjarjo-*, *mussierno-*, *mussjernarias?*).

Que l'origen ha de ser pre-romà cau pel seu propi pes (ja ho veia Bloch); ho raonen així mateix els botànics des de llur punt de vista, gent tan sàvia com Font i Quer: «La *llenega* de la Segarra --- es la *mucosa* de otras comarcas catalanas; la cual se relaciona con el *moixernó* catalán, con el vasco *moixelon*, con el fr. *mousseron* y con el ingl. *mushroom*; según los Wasson el origen de todas estas voces hay que buscarlo en el gr. *μύκης*, relacionado con *μύξα*, que en latín hace *mucus*» (*Collectanea Botanica* v, 1958, iii, p. 669). Notem, doncs, que la màxima autoritat en botànica considera establert que el *moixernó* està en relació micològica amb la *mucosa*, també dita *llenega*, justament perquè llur contacte viscos fa que se'ns esllenguin de les mans o hi deixin un rastre mucós.

Μύκης, -ητος, és el nom grec genèric del bolet, però no ho prenguem malament que *moixernó* o *moisseron* puguin ser prolongaments d'aquell mot grec: fonèticament una base MUKĒR- fóra inadmissible, i evidentment s'ha de partir d'una llengua de substrat que tingués mots paral·lels i aplicables a bolets: sempre una mica viscosos tots ells, almenys quan els collim en el bosc. En grec la formació *μύκητ-* contenia ja un element sufixal -ῆτ-, que era una addició i no constant, car trobem com a nom del bolet les variants *μύκαι* fem. (d'on el nom de *Mykenay*, la il·lustre Mice-nes), pl. i dòric *μύκew* (< -εσο-?), en fonts tan arcaïques com el joni Arquífloc (700 a. C.) i el sicilià Epikharmos (477 a. C.).

Però l'arrel MUK- és comuna a la major part de l'indoeuropeu, i admet diverses amplificacions: nosaltres hi cerquem MUK-S-, d'on MUKSERNO- i MUKSARJO-; amplificació que està ben representada en grec, per *μύξα* 'mucositat, moc', el qual, com reconeixen els indoeuropeïstes (Boisacq, p. 649; Solmsen, *Beitr. z. griech. Wortf.*; Brugmann, *Grundriss*) parteix d'una formació adjectival **μύξος* «glaireux, morveux», també representada en el nom d'un peix de pell viscosa, que anomenen els uns *μύξος*, altres *μύξωνος* o *μύξων*; del mateix *μύξα* una de les accs. més corrents era «champignon à la mère d'une lampe» (ja en Aristòfanes i Sòfocles), o sigui el moc o moquis d'un ble, que la llengua francesa, oportunament per a nosaltres, anomena per comparació «champignon» 'bolet'.

Aquesta arrel ieur. MUK- no era, però, peculiar del grec amb tals significats, car no solament donà el llatí *mucus*, sinó també amb significat d'humit, moll, tou i fins mullat, en els mots balto-eslaus i indo-iranis que he aplegat a propòsit de MOCA; i tingué així mateix representants en cèltic, per més que aquí no tinguem